[2024] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 673: 2024 ਆਈ ਏਨ ਐਸ ਸੀ 227

ਡਾ: ਸੋਨੀਆ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ.

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ.

(2024 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1433)

07 ਮਾਰਚ 2024

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ ਅਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਜਿਸਟਰਡ ਯੂ/ਐਸ. 506, 420, 34, 120-ਬੀ ਅਤੇ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਦੀ 467, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਸੀ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973-ਧਾਰਾ 482- ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਘੇਰਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਤੱਤ ਨੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। [ਪਰਾ 17]

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਦਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕੁਦਰਤ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਹਾਲਾਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਮਲਾ ਲੜਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ। ਮਾਨਯੋਗ ਕੋਰਟ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਥਿਤ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਰਾਇਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦੀ ਚਾਦਰ ਨਾਲ ਢੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ [ਪੈਰਾ 15]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਪਰਮਜੀਤ ਬੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ (2013) 11 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 673-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ; ਕੁਸ਼ਿੰਗ; ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1433

2023 ਦੇ ਸੀ ਆਰ ਐਮ ਐਮ ਨੰਬਰ 34512 ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 19.07.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਏ.ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਚੰਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰਪਨਾ ਸੋਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤੀ।

ਚੌਹਾਨ, ਮੋਹਿਤ ਯਾਦਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਰਤੀ ਪਾਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਰਾਮਗੋਪਾਲ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਸੀਮ ਅਖਤਰ ਖਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਅਭਿਨਵ ਬਜਾਜ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸਕਸ਼ਮ ਓਝਾ, ਸਮਰ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ, ਕੇਸ਼ਵ ਮਿੱਤਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਬਰਨੀ ਸੋਮ, ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸਰਵਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਹੁਕਮ

ਆਰਡਰ

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ ਆਰ ਐਮ ਐਮ-34512-2023 ('ਇੰਪੱਗਡ ਆਰਡਰ') ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ 19.07.2023 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 375/2022 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਿਤੀ 31.10.2022 ('ਵਿਸ਼ਾ ਐਫ ਆਈ ਆਰ'), ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, 1860 ('ਆਈ ਪੀ ਸੀ') ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 506, 420, 34, 120-ਬੀ ਅਤੇ 467 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ:

3. ਨਿਰਵਿਰੋਧ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: (i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਹਨ ਜੋ ਪਿੰਡ ਸੁਥਾਣੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਾਵਲ, ਰੇਵਾੜੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੈਟਰਨਿਟੀ ਅਤੇ ਟਰਾਮਾ ਹਸਪਤਾਲ ('ਹਸਪਤਾਲ') ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ; (1) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਗਸਤ 2022 ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ 25,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ; (ii) ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਕਪਤਾਨ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਪਤੀ ਸੀ।

4. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰ. 1485 ਮਿਤੀ 23.08.2022 ('ਆਰ. ਐੱਸ. ਡੀ.') ਰਾਹੀਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਭਾਵ, ਖੇਵਟ ਨੰਬਰ 1, ਖਤੌਨੀ ਨੰਬਰ 1, ਮੁਸਤਕਿਲ ਨੰ. 33, ਕਿਲਾ ਨੰ. 26, ਪਿੰਡ ਸੁਥਾਨੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਾਵਲ, ਰੇਵਾੜੀ, ਹਰਿਆਣਾ ('ਸਲਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ'), ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ। 43,00,000/-, ਇੱਕ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ। ਇਸ ਖਰੀਦ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

5. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਡਰੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 27.09.2022 ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 294/2022, ਅਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਬਾਵਲ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਾਬੂ ਲਾਲ ('ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ') ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, 18.11.2022 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਐਡ-ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਰਣਨ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੂਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪਹਿਲਾਂ ਕਪਤਾਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 20.07.2020 ਨੂੰ ਸੇਲ ਡੀਡ ਰਾਹੀਂ ਬਾਬੂ ਲਾਲ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 22.08.2022 ਨੂੰ ਸੇਲ ਡੀਡ ਰਾਹੀਂ ਬਾਬੂ ਲਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. 29.10.2022 ਨੂੰ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 372/2022 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਆਂ) 506, 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਕਪਤਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਟ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

7. ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ਾ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 26 ਦਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਪਤਾਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 22.08.2017 ਦੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਡੀਡ ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰਕੇ ਆਰ.ਐਸ.ਡੀ. ਦੀ ਜਾਅਲੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੜੱਪਣ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਆਰ.ਐਸ.ਡੀ. ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ।

8. 17.03.2023 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਮਪੱਗਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਮੁਸਤਕਿਲ ਨੰਬਰ 33 ਵਿੱਚ ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 8 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ:
10. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੁਕਵੇਂ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੰਬਿਤ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.

11. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ।
12. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਸੇਵਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਲੜਿਆ।

13. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

14. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਵਿਵਾਦ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ , ਕੀ ਆਰ ਐਸ ਡੀ ਵੈਧ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਭਾਵ, ਕੀ ਆਰ ਐਸ ਡੀ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

15. ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਚਾਦਰ ਨਾਲ ਢੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਹਿਲੂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ: (i) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 372/2022 ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ਾ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ; (ii) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵੇਰਵੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬਾਬੂ ਲਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ; (iii) ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੜਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ; (iv) ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਸੂਟ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸੱਚੇ ਸਨ।

16. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪਰਮਜੀਤ ਬੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.' ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"7. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰੂਪ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

17. ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਤੱਤ ਨੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ (ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ) ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ

1. 2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2069

ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

18. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਮਪੱਗਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬਿਤ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

19. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

20. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿਰਲੇਖ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਮਹੇਸ਼ ਡਾਲਵੀ, ਹਨੀ. ਐਸੋਸੀਏਟ ਐਡੀਟਰ (ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ: ਲਿਜ਼ ਮੈਥਿਊ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵ.)

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:
ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



Advocate Shifa Kler